4.0

Az értékelő bizottság

Érdekvédelmi útmutató

4. Az értékelő bizottság

Előbb vagy utóbb minden bizonnyal egy értékelő bizottság elé kerülünk. Romániában legalább kétféle ilyen bizottság működik: az egyik a DGASPC (Gyermekvédelmi és Szociális Főigazgatóság) keretein belül működik, és a fogyatékossági besorolást végzi, a másik pedig a CJRAE (Megyei Erőforrás- és Nevelési Tanácsadó Központ) mellett működő bizottság, amely az autista gyermek oktatási útvonaláról dönt.

4.1. Megyei Erőforrás- és Nevelési Tanácsadó Központ (CJRAE) keretében működő bizottság

A Megyei Erőforrás- és Nevelési Tanácsadó Központ a köznevelési rendszerhez kapcsolódó, jogi személyiséggel rendelkező intézmény, amely az Oktatási Minisztérium alárendeltségébe tartozik, módszertani irányítását a Megyei Tanfelügyelőség végzi, finanszírozását pedig a Megyei Tanács biztosítja.

A CJRAE, mint integrált speciális oktatási intézmény, specifikus oktatási szolgáltatások nyújtására, koordinálására és felügyeletére szakosodott. Célja, hogy az oktatásban érintett minden szereplő számára hozzáférést biztosítson a minőségi segítségnyújtáshoz, tanácsadáshoz, valamint oktatási és felzárkóztató támogatáshoz.

A CJRAE szolgáltatásainak kedvezményezettjei:

- gyermekek/tanulók
- pedagógusok
- szülők
- a gyermekek törvényes képviselői
- a közösség egyéb tagjai

A CJRAE a következőket kínálja:

- pszichopedagógiai tanácsadás tanulók, pedagógusok és szülők számára;
- különböző logopédiai terápiák az iskolaközi logopédiai kabineteken (CLI) keresztül;
- iskolai mediációs szolgáltatások, amelyeket iskolai mediátorok biztosítanak;
- sajátos nevelési igényű (CES) gyermekek/tanulók értékelése a SEOSP (Iskolai és Pályaválasztási Tanácsadó és Értékelő Szolgálat) közreműködésével.

A CJRAE aktuális szolgáltatásairól az intézmény weboldalán lehet tájékozódni. Ugyanott megtalálhatóak azok a típuskérvények is, amelyeket az óvodai/iskolai beiratkozás elhalasztásához, a sajátos nevelési igényű (CES) státusz megszerzéséhez vagy az iskolaváltáshoz kell kitölteni.

4.1.1 Az óvodai beiratkozás elhalasztásának eljárása

Ha a gyermek jelentős fejlődésbeli elmaradással küzd, szükségessé válhat az óvodai beiratkozás elhalasztása. Ehhez a szülők értékelést kérhetnek a CJRAE-től. A követendő lépések a következők:

I. **A gyermek értékelése:** A szülők értékelést igényelnek a CJRAE-nél. Ez a vizsgálat döntő jelentőségű, mivel a szakemberek (pszichológusok, pszichopedagógusok) határozzák meg, hogy a gyermek fejlettségi szintje (kognitív, érzelmi és szociális érettsége) megfelelő-e az óvoda megkezdéséhez.

II. **Szükséges dokumentumok:** Az értékeléshez a szülőknek össze kell állítaniuk egy dossziét, amely általában tartalmazza az írásbeli kérést, a gyermek születési anyakönyvi kivonatának másolatát, a szülők személyazonosító okmányait, valamint – amennyiben vannak – az elhalasztást indokoló betegségeket igazoló orvosi dokumentumokat.

III. **Szakvélemény:** Az értékelést követően a CJRAE szakemberei pszichopedagógiai szakvéleményt vagy ajánlást állítanak ki. Ez a dokumentum igazolja, hogy a gyermek készen áll-e az óvodára vagy javasolt-e a halasztás.

IV. **Végső döntés:** A CJRAE ajánlását egy beiratkozási bizottság (általában a Megyei Tanfelügyelőség szintjén) bírálja el, amely jóváhagyja vagy elutasítja a halasztási kérelmet. A végső döntés a felhozott indokoktól és a szakemberek javaslataitól függ.

Fontos észben tartani, hogy a halasztás fő oka a gyermek érettségének hiánya, és a folyamatot a szülőknek kell kezdeményezniük. A halasztást legfeljebb egy évre

hagyják jóvá, ami után a gyermek fejlődésének újbóli értékelésére van szükség. A szülőknek ezt az újbóli értékelést a CJRAE-nél kell kérniük a még érvényben lévő igazolás lejárta előtt.

4.1.2 Az iskolakezdés elhalasztásának eljárása

A beiratkozás elhalasztásának fő törvényes indokait a **súlyos egészségügyi állapotok** képezik, az **Egészségügyi Minisztérium 430/2004-es számú rendeletében szereplő orvosi jegyzék (barem)** alapján. Ez magában foglalhat olyan fizikai betegségeket vagy egyéb egészségügyi állapotokat, amelyek megakadályozzák, hogy a gyermek 6 éves korában elkezdje az iskolát. A halasztás igénylésének lépései a következők:

I. **A kérelem benyújtása:** A szülőnek írásos kérelmet kell benyújtania a Megyei Tanfelügyelőséghez.

II. **Orvosi dokumentumok:** A kérelemhez mellékelni kell a szakorvos által kiállított orvosi igazolást, amely tanúsítja a halasztást indokoló betegséget.

III. **CJRAE értékelés:** Bizonyos esetekben a szülő kérheti a gyermek fejlettségi szintjének felmérését a CJRAE-nél, annak bizonyítására, hogy a gyermek még nem elég érett az iskolai követelmények teljesítéséhez.

Fontos megjegyezni, hogy a halasztást legfeljebb egy évre hagyják jóvá, és a döntés a jogszabályokban pontosan meghatározott kritériumok alapján születik meg.

4.1.3. A sajátos nevelési igényű (CES) státusz megszerzésének eljárása

Mielőtt a CJRAE-hez fordulna, alapvető fontosságú egy teljes dosszié összeállítása. A szükséges dokumentumok a következők:

- A szülő vagy törvényes gyám írásbeli kérése a CJRAE keretében működő **Iskolai és Pályaválasztási Tanácsadó és Értékelő Szolgálathoz (CE-OSP)** címezve.
- Személyazonosító okmányok (a gyermek születési anyakönyvi kivonatának másolata és a szülők személyi igazolványa).
- **Szociális ankét (helyzetfelmérés),** amelyet a család lakhelye szerinti polgármesteri hivatal Szociális Segélyezési Közszolgálata (SPAS) vagy a Megyei Gyermekvédelmi és Szociális Főigazgatóság (DGASPC) készít – érvényessége 3-6 hónap.
- A családorvostól származó **szintetikus orvosi adatlap** (1 évig érvényes) és a szakorvostól (neurológus, gyermekpszichiáter stb.) származó **A5-ös típusú orvosi igazolás**, amely a szakorvos döntésétől függően 3 hónaptól 4 évig érvényes.
- Szabadgyakorlati joggal rendelkező klinikai pszichológus által kiállított **pszichológiai értékelési adatlap** – 3 hónapig érvényes.
- **Pszichopedagógiai adatlap**, amelyet az óvodai vagy iskolai pedagógus tölt ki, szükség esetén az iskolapszichológussal vagy a fejlesztőpedagógussal (profesor de sprijin) együttműködve.
- Fogyatékossági besorolási bizonylat (certificat de handicap), amennyiben a gyermek rendelkezik ilyennel.
- Igazolás az óvodától/iskolától, amely tanúsítja, hogy a gyermek az adott intézménybe van beíratva.

A dosszié benyújtása és az értékelés

- A teljes dossziét a gyermek lakhelye szerinti megyei CJRAE székhelyén kell benyújtani.
- A CJRAE szakemberei pszichopedagógiai értékelést végeznek a gyermeken (ezen az értékelésen a szülőknek joguk van részt venni).
- Az összes dokumentum és a saját vizsgálat alapján a CJRAE szakbizottsága elemzi a helyzetet és kiállít egy **szakértői véleményt** (aviz de expertiză).

Ez a szakértői vélemény az a hivatalos dokumentum, amely igazolja, hogy a tanulónak sajátos nevelési igénye van. Ez a dokumentum rögzíti a diagnózist és javaslatokat tesz a gyermek további oktatására (többségi iskola fejlesztőpedagógus segítségével vagy speciális iskola). Ezen igazolás alapján a szülők különféle kedvezményeket igényelhetnek az óvodában vagy iskolában, mint például:

- Segítőtanár/utazótanár (profesor de sprijin/profesor itinerant) biztosítása;
- A gyermek igényeihez igazított tanterv (programă adaptată);
- Egyénre szabott szolgáltatási terv (PSI).

Amennyiben a szülők nem értenek egyet a bizottság döntésével, a dokumentum aláírásától számított 15 napon belül jogukban áll **fellebbezni**. A hatékony kommunikáció és a folyamat nyomon követhetősége érdekében javasolt minden kérést és dokumentumot **írásban** benyújtani.

Ha a gyermek rendelkezik **CES státusszal**, az 1985/1305/5805/2016-os számú rendelet értelmében az iskolai és pályaválasztási tanácsadási igazolás kézhezvételétől számított 5 napon belül az oktatási intézmény igazgatója kijelöl egy **eset-**

felelőst a pszichopedagógiai szolgáltatások koordinálására. Ez lehet az óvónő, az utazótanár (aki bár törvényileg járna, az óvodákban és iskolákban ritkán elérhető), az osztályfőnök vagy a tanító.

A CJRAE-nek nincs joga kiadni a gyermek adatait az óvodának, így kizárólag a szülő dönthet úgy, hogy információkat oszt meg a gyermekéről. Csak ő fedheti fel a diagnózist, mutathatja be a klinikai pszichológus jelentését vagy egyéb dokumentumokat.

Az esetfelelős feladata az **Egyénre Szabott Szolgáltatási Terv (PSI)** elkészítése a CJRAE-vel és a szülőkkel/törvényes képviselőkkel való egyeztetés alapján, valamint egy **Egyéni Fejlesztési Terv (PIP/Plan Individualizat Personal)** kidolgozása, amely az akadémiai célokra vonatkozik. Minden pedagógus, aki az autista gyermekkel dolgozik, speciális tantervet készít. A szülőnek alá kell írnia a PSI-t, így tájékoztatást kap annak tartalmáról is.

A **segítőtanár** (profesor de sprijin), illetve az **utazótanár** (profesor itinerant) a gyógypedagógia szakértője, aki az osztályban tanító pedagógusokkal együttműködve segíti a sajátos nevelési igényű (CES) gyermekek integrációját és tanulását a többségi oktatásban. Szerepe alapvető az inkluzív oktatás biztosításában.

Ezeknek a tanügyi alkalmazottaknak a főbb feladatai:

- **A személyre szabott beavatkozási terv (PIP) kidolgozása:** Ez a legfontosabb munkadokumentum. A támogató tanár az osztálytanítókkal/szaktanárokkal, az iskolapszichológussal és a szülőkkel közösen készíti el, annak érdekében, hogy világos és személyre szabott célokat határozzanak meg a tanuló számára.
- **A tanterv adaptálása:** A pedagógus hozzáigazítja a tananyagot és a tanítási módszereket a gyermek sajátos igényeihez. Például vizuális segédeszközöket használhat, lépésről lépésre haladó megközelítést alkalmazhat vagy rövidebb feladatokat adhat.
- **Egyéni fejlesztő foglalkozások:** Dolgozhat egyénileg a tanulóval a tanórákon kívül is az ismeretek elmélyítése és bizonyos készségek (kommunikációs, szociális, kognitív) gyakorlása érdekében.
- **Tanácsadás és együttműködés:** A támogató tanár tanácsokkal látja el a pedagógusokat és a szülőket, elmagyarázva nekik a gyermek sajátosságait és a támogatási lehetőségeket. Ő jelenti az összekötő kapcsot az iskola és a család között.
- **Az inklúzió elősegítése:** Egy másik fontos feladata a tanuló és osztálytársai közötti kapcsolatok segítése, valamint a teljes osztály érzékenyítése a sokszínűség és a tolerancia irányába, pozitív és barátságos tanulási környezetet teremtve.

Sajnos úgy a segítő- mint az utazótanár ritka madár a romániai oktatási intézményekben, annak ellenére, hogy egyre több a sajátos nevelési igényű (CES/SNI) gyermek. **Adódik a kérdés: kire hárulnak az ő feladatai?** Egy részük az esetfelelősre (responsabil de caz) hárul, akinek gyakran nincs szakirányú képzettsége ezen a területen.

Bizonyos esetekben – a gyermek viselkedésétől függően – az egyéni szolgáltatási tervben (PSI) kifejezetten szerepelhet egy facilitátor (segítő) vagy shadow (árnyékszemély) jelenléte, mint az integrációt segítő intézkedés.

A facilitátor és a támogató tanár NEM ugyanazt a szerepkört töltik be.

Az egyéni szolgáltatási tervben (PSI) szerepelhet logopédia: Ez a szolgáltatás a beszéd-, nyelv- és kommunikációs zavarokkal foglalkozik. Az autizmussal élő

	Facilitátor/shadow	Segítő/utazótanár
Szerepe	Közvetlen és egyéni támogatást nyújt a tanórák alatt, a szünetekben és az iskolán kívüli tevékenységek során, segítve a tanárokkal és az osztálytársakkal való interakciót.	Beavatkozási terveket dolgoz ki és adaptálja a tantervet.
Ki lehet az	Egy szülő, a személyi gondozó vagy egy másik családtag, illetve a család által javasolt személy.	Egy szakképzett pedagógus (lehet pszichológus, pedagógus, gyógypedagógus, de a legfontosabb: legyenek mélyreható ismeretei a fogyatékosságok mechanizmusairól és az akadálymentesített tanulásról) az iskola alkalmazottja.
Fizetés	NEM az iskola és nem az Oktatási minisztérium fizeti.	Az Oktatási Minisztérium fizeti az iskolán keresztül.
Hatáskör	Jelenléte az osztályban a sajátos nevelési igényt igazoló tanúsítvány (CES-igazolás) és az iskolával kötött együttműködési megállapodás alapján engedélyezett.	Az iskola hivatalos alkalmazottja az alkalmazási folyamatot követően.

gyermekek esetében, ahol a kommunikáció gyakran különleges kihívások elé állít, a logopédus kulcsszerepet játszhat a beszéd és a kommunikációs készségek fejlesztésében, bár gyakran sokkal specifikusabb fejlesztésre van szükség. Azonban hiába van az óvodában vagy az iskolában logopédus, az autista gyermek nagy valószínűséggel nem részesül logopédiai ellátásban (érvek: túl sok gyermek jut egy logopédusra, csoportban nem lehet vele dolgozni, a heti egy alkalom pedig nem elegendő).

4.1.4. Az iskolai és pályaválasztási tanácsadási bizonyítvány módosítása

A gyermek iskolai besorolásának (orientációjának) megváltoztatása egy felülvizsgálatnak nevezett folyamat során történik. A felülvizsgálati eljárás a következő esetekben szükséges:

- **A CES-tanúsítvány érvényességi ideje lejárt.** Általában a bizonyítvány egy tanévre vagy egy oktatási ciklusra érvényes, a rendszeres felülvizsgálat pedig automatikusan, meghatározott időközönként történik.
- **A gyermek helyzete jelentősen megváltozott.** Legyen szó fejlődésről vagy új nehézségek megjelenéséről, fontos, hogy az iskolai besorolás tükrözze a gyermek aktuális szükségleteit.

A felülvizsgálati eljárás lépései:

I. **A dokumentáció előkészítése:** A szülőnek össze kell állítania egy frissített dossziét, amely hasonló a legelső CES-tanúsítvány igényléséhez szükséges iratcsomóhoz. Ez a következőket tartalmazza:
   - Felülvizsgálati kérelem
   - A gyermek és a szülők személyazonosító okmányainak másolata
   - Frissített pszichológiai kiértékelési jelentés
   - Új pszichopedagógiai adatlap az iskolától, amely bemutatja a gyermek fejlődését vagy nehézségeit
   - Friss orvosi igazolás
   - Az előző CES-tanúsítvány másolata

II. **A dosszié benyújtása és időpontfoglalás:** A dossziét a Megyei Erőforrás és Nevelési Tanácsadó Központhoz (CJRAE) kell benyújtani, majd ezt követően kitűzik a napot, amikor a szakértői bizottság megvizsgálja a gyermeket.

III. **Értékelés és végső véleményezés:** A bizottság felméri a gyermeket és kiállít egy új szakértői véleményt. Ez a dokumentum tartalmazza az új iskolai irányultságot, azaz meghatározza, hogy marad-e a jelenlegi oktatási forma, vagy változtatás szükséges (például többségi iskolából speciális iskolába való áthelyezés vagy fordítva).

IV. **Fellebbezés:** Amennyiben nem ért egyet a bizottság döntésével, 15 nap áll rendelkezésére a fellebbezés benyújtására, hogy a döntést újravizsgálják.

4.2. A Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Vezérigazgatóság (DGASPC) keretében működő bizottság

A **Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Vezérigazgatóság (DGASPC)** létfontosságú közszolgálat a fogyatékkal élő gyermekek, felnőttek és családjaik számára. Ellentétben a CJRAE-vel, amely az oktatási résszel foglalkozik, a DGASPC a gyermek vagy felnőtt, illetve a család szociális és **egészségügyi szempontjaira** összpontosít.

A DGASPC a megyei szinten (vagy Bukarestben szektor szinten) felelős intézmény a következőkért:

- **Fogyatékkal élő gyermekek védelme:** Biztosítja a gyermekek jogainak tiszteletben tartását és szociális segélynyújtást kínál.
- **A család szociális segítése:** Támogatja a szülőket a helyzet kezelésében, valamint a szociális és pénzügyi juttatásokhoz való hozzáférésben.
- **Szolgáltatások koordinálása:** Együttműködik más intézményekkel (például a CJRAE-vel, nappali foglalkoztató központokkal, rehabilitációs központokkal stb.) az integrált szolgáltatáscsomag biztosítása érdekében.

A DGASPC által kínált alapvető dokumentumok és szolgáltatások:

- **Esetfelelős (Responsabil de caz):** A DGASPC kijelöl egy szakembert, aki koordinálja a gyermeknek nyújtott szociális szolgáltatásokat.
- **Szociális ankét (helyzetfelmérés):** Ez a dokumentum kötelező a CES-tanúsítvány megszerzéséhez szükséges dossziéba. A DGASPC vagy a polgármesteri hivatal szociális munkása készíti el, bemutatva a gyermek családi és szociális körülményeit.
- **Egyéni szolgáltatási terv/Egyéni habilitációs-rehabilitációs terv**

(PSI/PIAR): Ez egy nem oktatási jellegű beavatkozási terv, amelyet az esetfelelős dolgoz ki. Részletezi azokat a szociális és orvosi szolgáltatásokat, amelyekben a gyermek részesül, mint például a logopédiai terápia, a gyógytorna (kinetoterápia) vagy a rehabilitáció egyéb formái.

- **Fogyatékossági besorolási bizonyítvány (Certificatul de handicap):** A DGASPC az az intézmény, amely kiállítja ezt a tanúsítványt, amely elengedhetetlen a különféle jogokhoz és pénzügyi juttatásokhoz való hozzáféréshez.
- **Személyi gondozó (Asistent personal):** A DGASPC jóváhagyhatja (az állam által fizetett) személyi gondozó alkalmazását a súlyos fogyatékkal élő, állandó felügyeletet igénylő gyermekek mellé.

Összegezve: A DGASPC a védelmi rendszer egyik alappillére, szerepe kiegészíti a CJRAE tevékenységét. Míg a CJRAE az oktatással foglalkozik, a DGASPC arról gondoskodik, hogy a gyermek és a család szociális és egészségügyi szükségletei teljesüljenek.

4.2.1 A fogyatékossági fokozat (Gradul de handicap)

A fogyatékossági besorolási bizonyítványt a lakóhely szerinti **Megyei Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Vezérigazgatóságtól (DGASPC)** lehet igényelni a Felnőtt- vagy Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság kiértékelését követően.

Ezen tanúsítvány megszerzése elengedhetetlen a **Támogatások** fejezetben leírt juttatások többségének eléréséhez (pénzügyi támogatások, természetbeni juttatások, szociális ellátások).

A fogyatékossági fokozat igénylése lényegében egy kompromisszum a **pénzügyi/orvosi szükségletek és a megbélyegzéstől (stigmatizációtól) való félelem között. Amennyiben a terápiák és az orvosi szükségletek jelentős anyagi terhet rónak a családra,** a fogyatékossági bizonyítvány által nyújtott pénzügyi előnyök és a kezelések elszámolása vitathatatlanul fontos és gyakran **létfontosságú.** Ami az **iskolát** és az **oktatást** illeti, a legfontosabb dokumentum a CJRAE által kiállított **Iskolai és Pályaválasztási Tanácsadási Bizonyítvány (CES/COSP),** nem feltétlenül a fogyatékossági bizonyítvány (amit a DGASPC állít ki). A kettő kiegészíti egymást, de az oktatási támogatáshoz az előbbi kötelező. A legtöbb középsúlyos vagy súlyos autizmussal élő gyermeket nevelő család kéri a fogyatékossági besorolást, mivel a terápiákhoz és kezelésekhez szükséges **anyagi támogatás** hosszú távon elengedhetetlen.

A kezdeti felmérés után a CJRAE javasolhatja az egyéni oktatási tervben **(PIP)** egy **augmentatív és alternatív kommunikációs (AAK/CAA)** eszköz használatát a gyermek oktatáshoz való hozzáférésének megkönnyítése érdekében. Amennyiben az eszköz költséges, a DGASPC az egyéni habilitációs-rehabilitációs tervbe **(PIAR)** belefoglalhatja a beszerzésre vonatkozó javaslatot, amely bizonyos esetekben finanszírozható vagy elszámolható.

Hogyan szerezhető meg a fogyatékossági fokozat?

Kapcsolatba kell lépni a Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Vezérigazgatóság **(DGASPC)** keretében működő **Komplex Értékelő Szolgálattal (SEC)**. Itt történik meg a gyermek vagy felnőtt hivatalos felmérése.

I. **A szükséges dokumentumok előkészítése:** Általában egy dossziét kell összeállítani (mivel a lista megyénként változhat, érdemes ellenőrizni az intézmény honlapján):
   - **Típuskérelem** a szülő vagy törvényes képviselő részéről.
   - A gyermek **születési bizonyítványának** és a szülők/törvényes képviselők **személyazonossági igazolványának** másolata.
   - **A5-ös típusú orvosi igazolás** szakorvostól (gyermekgyógyász, neurológus, pszichiáter stb.), amely megerősíti a diagnózist. Ha még nincs diagnózis, a gyanúról vagy a kapcsolódó vizsgálatokról szóló orvosi dokumentumok is benyújthatók.
   - **Szintetikus orvosi adatlap** a családorvostól, amely tartalmazza a gyermek összes betegségét.
   - **Pszichopedagógiai adatlap** az oktatási intézménytől (óvoda/iskola), amennyiben a gyermek be van íratva.
   - **Pszichológiai kiértékelési adatlap**, amelyet akkreditált klinikai pszichológus állított ki (nem lehet 3 hónapnál régebbi).
   - **Iskolalátogatási igazolás** (óvoda/iskola).
   - **Szociális ankét (helyzetfelmérés)** a lakóhely szerinti polgármesteri hivatal szociális osztályától, a környezeti tényezőkre vonatkozó mellékletekkel együtt (6 hónapig érvényes).

II. **Időpontfoglalás a felmérésre:** Keresse fel a megyei DGASPC-t az időpont egyeztetése érdekében. A Komplex Értékelő Szolgálat (SEC) szakembereiből álló csoport (pszichológus, szociális munkás, orvos) felméri a gyermek fejlődését.

III. **A bizonyítvány és a szolgáltatási terv átvétele:** A felmérés alapján a Gyermekvédelmi Bizottság (CPC) kiállítja a fogyatékossági besorolási bizonyítványt. Ezzel együtt elkészül az egyéni habilitációs-rehabilitációs terv (PIAR) is, amely

részletezi a gyermek számára szükséges terápiákat és szolgáltatásokat. Elméletileg a DGASPC információkkal rendelkezik a megyében elérhető legtöbb szolgáltatásról.

4.2.2 A személyi gondozó (Asistentul personal)

A személyi gondozóhoz való jog egy fontos juttatás, amely a súlyos fogyatékossággal (handicap grav) élő gyermekeket illeti meg. A személyi gondozó az állam által alkalmazott és fizetett személy, aki állandó támogatást és felügyeletet nyújt a gyermeknek. Feladata, hogy segítse a gyermeket az alapvető szükségletek kielégítésében (higiénia, étkezés, mobilitás), valamint elkísérje őt a napi tevékenységekre, iskolába vagy a közösségbe.

Az igénylés folyamata:

I. **A gyermek felmérése:** Meg kell szerezni a súlyos fogyatékossági besorolásról szóló bizonyítványt a DGASPC-től, az orvosi és szociális szakvélemények alapján.

II. **A személyi gondozó igénylése:** A bizonyítvány megszerzése után a szülő vagy törvényes képviselő kérést nyújt be a DGASPC-hez a személyi gondozó alkalmazása érdekében.

III. **A gondozó kiválasztása:** A szülő választhat egy családtagot vagy kérheti a DGASPC-t, hogy javasoljon egy külső személyi gondozót.

Egy családon kívüli személyi gondozó alkalmazása több szempontból is előnyös lehet, mivel szakmai rálátást és a szülőtől/rokonoktól eltérő támogatást nyújt. Íme a főbb előnyök:

I. Tárgyilagosság és professzionalizmus

Egy külsős gondozó tárgyilagosan kezeli a helyzetet. Képes:

- **Rutin biztosítására:** Szigorú napirendet tart be a terápiák, gyakorlatok és tevékenységek terén, anélkül, hogy az érzelmek vagy a családi dinamika befolyásolná.
- **A határok betartására:** Professzionális kapcsolatot tart fenn, ami segít a gyermeknek megtanulni a tekintély tiszteletét és az önállóság fejlesztését.
- **Készségfejlesztésre:** A PIAR-ban meghatározott habilitációs-rehabilitációs célokra összpontosít és bevált módszereket alkalmaz ezek eléréséhez.

II. A családra nehezedő nyomás csökkentése

Egy súlyos fogyatékossággal élő gyermek gondozása óriási felelősség. Egy külsős segítő:

- **Csökkenti a szülők fáradtságát:** A szülőknek marad idejük pihenni, a család többi tagjával foglalkozni vagy saját magukra figyelni, ami megelőzi a kiégést (burnout).
- **Javítja a szülő-gyermek kapcsolat minőségét:** Ha a szülő már nem az egyedüli gondozó, a kapcsolat oldottabbá válik, és inkább a szereteten, valamint a minőségi időtöltésen alapszik.
- **Lehetővé teszi a társadalmi és szakmai életet:** A szülők dolgozhatnak, közösségi tevékenységekben vehetnek részt, tudva, hogy gyermekük jó kezekben van.

III. A gyermek szocializációs készségeinek fejlesztése

A családtagoktól eltérő, új személlyel való interakció segít a gyermeknek:

- **Szociális készségek fejlesztésében:** Megtanul kommunikálni és alkalmazkodni különböző interakciós stílusokhoz.
- **A változásokhoz való alkalmazkodásban:** Hozzászokik az új emberekkel való munkához, ami segítséget jelent a jövőben az iskolában vagy más környezetben.
- **A közösségi integráció előkészítésében:** A gondozó jelenléte megkönnyíti a részvételt az iskolán kívüli tevékenységeken, eseményeken vagy egy egyszerű parki sétán.

Munkaszerződés és ellenőrzés:

- **Munkaszerződés:** A kiválasztott személyt a polgármesteri hivatal alkalmazza a DGASPC javaslatára. Hivatalos munkaszerződéssel rendelkezik, fizetést kap és társadalombiztosításban részesül.
- **Monitorozás:** A polgármesteri hivatal szociális osztálya időszakosan ellenőrzi a személyi gondozó tevékenységét, hogy megbizonyosodjon a feladatok megfelelő ellátásáról.

4.3. Jogi háttér

Az Iskolai és Pályaválasztási Értékelő és Tanácsadó Szolgálat (SEOSP) működését Romániában elsősorban az alábbi jogszabályok szabályozzák:

- Az Oktatási, Kutatási, Ifjúsági és Sportminisztérium 6552/2011. számú rendelete (megjelent a Román Hivatalos Közlöny I. részének 2012. január 19-i, 39. számában): Ez a rendelet hagyja jóvá a sajátos nevelési igényű (CES/SNI) gyermekek, tanulók és fiatalok értékelésére, pszichopedagógiai megsegítésére, iskolai és pályaválasztási tanácsadására vonatkozó módszertant. A módszertan értelmében a SEOSP a Megyei Erőforrás és Nevelési Tanácsadó Központok (CJRAE), illetve Bukarest Municípium Erőforrás és Nevelési Tanácsadó Központja (CMBRAE) keretében jön létre.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel foglalkozó SEOSP tevékenységét tágabb jogszabályi keret is szabályozza, többek között:

- A 1985/5805/1305 / 2016. számú közös miniszteri rendelet (az oktatási, a munkaügyi és az egészségügyi minisztérium részéről): Ez a rendelet a fogyatékkal élő gyermekek fogyatékossági fokozatba való besorolását, a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai és pályaválasztási orientációját, valamint a fogyatékkal élő és/sau sajátos nevelési igényű gyermekek habilitációját és rehabilitációját célzó integrált értékelési és beavatkozási módszertan jóváhagyásáról szól.

- Az 1/2011. számú Nemzeti Oktatási Törvény (a későbbi módosításokkal és kiegészítésekkel): Ez határozza meg az oktatási rendszer működésének általános kereteit, beleértve a speciális és az integrált speciális oktatásra vonatkozó rendelkezéseket is.

- Az Oktatási, Kutatási, Ifjúsági és Sportminisztérium 5555/2011. számú rendelete: Ez hagyja jóvá a CJRAE/CMBRAE központok szervezeti és működési szabályzatát, amelyek keretén belül a SEOSP szolgálat működik.

https://helpautism.ro/legislatie/criterii-medico-psihosociale-de-incadrare-in-grad-de-handicap-din-19-noiembrie-2007

https://www.autismeurope.org/wp-content/uploads/2021/04/People-with-Autism-Spectrum-Disorder_Hungarian-version.pdf

Navigating
Autism,
Together

Bátran állj ki érte, hogy az összes lehetséges segítségét megkapja.

COMPASS

Tudjuk, hogy a rengeteg dolog mellett az ember a háta közepére sem kíván egy újabb ügyintézést. A Szakértői Bizottsági Vélemény tartalma azonban alapvetően határozza meg a gyermeked óvodai és iskolai éveit. **Bátran állj ki érte, hogy az összes lehetséges segítséget megkapja.**